

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СВІТОВОГО РИНКУ ЕЛЕКТРОЕНЕРГІЇ

Світовий ринок електроенергії є однією з ключових складових глобальної економіки, оскільки електроенергія виступає базовим ресурсом для функціонування промисловості, транспорту, сфери послуг та домогосподарств [5, с. 120–122]. Його розвиток безпосередньо пов'язаний із рівнем технологічного прогресу, енергетичною безпекою держав та екологічною політикою. Функціонування ринку визначається співвідношенням попиту і пропозиції, рівнем цін, структурою генерації та державним регулюванням.

Сучасний стан світового ринку електроенергії характеризується трансформаційними процесами, зумовленими переходом до відновлюваних джерел енергії. Упродовж останніх років спостерігається стабільне зростання попиту на електроенергію, особливо в країнах Азійсько-Тихоокеанського регіону, що пов'язано з урбанізацією, індустріалізацією та зростанням рівня життя населення [2; 3]. Водночас у розвинених країнах попит зростає повільніше через впровадження енергоефективних технологій.

Важливою тенденцією є зміна структури виробництва електроенергії. Частка традиційних джерел, таких як вугілля та природний газ, поступово зменшується, тоді як відновлювані джерела (сонячна, вітрова та гідроенергія) демонструють швидке зростання. Це пов'язано з глобальними екологічними викликами та політикою декарбонізації економіки.

Таблиця 1

Показники світового ринку електроенергії (2010–2026 рр.)

Рік	Попит, ТВт·год	Пропозиція, ТВт·год	Частка ВДЕ, %
2010	21 000	21 200	20
2015	23 500	23 800	23
2020	25 300	25 700	28
2023	27 200	27 600	32
2025 (прогноз)	28 500	29 200	36
2026 (прогноз)	29 200	30 000	39

Джерело: складено автором на основі [1; 2; 4]

Згідно з наведеними даними, попит на електроенергію має стійку тенденцію до зростання, що обумовлено цифровізацією економіки, розвитком

електротранспорту та збільшенням споживання в країнах, що розвиваються. Прогнозні показники свідчать про подальше зростання ролі відновлюваних джерел енергії у світовому енергобалансі.

Аналіз динаміки попиту і пропозиції показує, що ринок поступово наближається до балансу, однак зберігається ризик регіональних дисбалансів, особливо в умовах енергетичних криз або геополітичної нестабільності [6, с. 45–47]. Значний вплив на ринок мають також ціни на енергоресурси, інвестиції в інфраструктуру та розвиток енергетичних технологій.

Окрему увагу слід приділити процесам лібералізації ринку електроенергії, які відбуваються в багатьох країнах. Вони сприяють підвищенню конкуренції, ефективності виробництва та залученню інвестицій [5, с. 135–137]. Водночас важливим залишається державне регулювання, спрямоване на забезпечення стабільності постачання та захист споживачів.

Отже, сучасний світовий ринок електроенергії перебуває на етапі глибоких змін, пов'язаних із переходом до сталого розвитку. Подальша його еволюція визначатиметься темпами впровадження відновлюваних джерел енергії, розвитком інноваційних технологій та ефективністю міжнародної енергетичної політики.

Список використаних джерел:

1. *World Energy Outlook 2025. International Energy Agency (IEA)*. URL: <https://www.iea.org>
2. *Electricity Market Report 2025. International Energy Agency (IEA)*.
3. *Global Energy Perspective 2025. McKinsey & Company*.
4. *BP Statistical Review of World Energy 2025*.
5. *Котич І. М. Світовий ринок товарів та послуг : підручник. Львів : Новий Світ-2000, 2024.*
6. *Сидоров М. В. Світові енергетичні ринки: сучасний стан та перспективи розвитку. Міжнародна економіка. 2025.*
7. *Ліщинський І. О. Концептуальний мейнстрім регіонального зростання. Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії. 2018. Вип. 6 (18). С. 46–50*